Güneş’e Masallar

Kavala Masalları

2. Masal

Çumacık ve Papir

Esat Halil Ergelen

KÜNYE

Güneş’e Masallar

Kavala Masalları

2. Masal · Üç kitaplık dizinin ikinci kitabı

Çumacık ve Papir

Yayıma hazırlayan ve yayıncı

Esat Halil Ergelen

Derleyen · Derleme yeri

Alper Yapan · Bandırma

Masalın aktarıldığı kişi

Esat Halil Ergelen

Çocuklar için yeniden anlatım

Ücretsiz e-kitap · 7-10 yaş

e-ISBN: 978-625-31944-3-7

Metnin düzenlenmesi ve sayfa tasarımında yapay zekâ desteğinden yararlanılmıştır. Resimler yapay zekâ desteğiyle hazırlanmıştır.

Gülüş nineme...

Masalların izinde

Çocukluğumda dinlediğim masalların kaybolup gitmesini istemedim. Yeniden anlatılmaları, başka çocukların hayal dünyasında yaşamaya devam etmeleri için Güneş'e Masallar dizisini hazırladım.

Kavala Masalları dizisinin ikinci kitabı Çumacık ve Papir, bizi Naipli köyünden Çal Dağı'na götürüyor. Bu masalı Bandırma'da derleyen ve bana aktaran Alper Yapan'a teşekkür ediyorum.

Çumacık da korkuyor. Yine de arkadaşının elini bırakmıyor; büyükannesinden dinlediği masalı hatırlayıp arkadaşlarıyla birlikte eve dönmenin yolunu arıyor. Dilerim bu anlatı, birlikte düşünmeye ve paylaşmaya açılan yeni bir masal kapısı olur.

Bu çalışma, Lozan Mübadilleri Vakfının yarattığı bilinç sayesinde ortaya çıktı. Geçmişten bize kalan anlatıları korumanın ve gelecek kuşaklara aktarmanın değerini birlikte yaşatmak dileğiyle…

Esat Halil Ergelen

KAVALA MASALLARI · 2. MASAL

Bir varmış, bir yokmuş

Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, Deve tellal iken keçi berber iken ben babamın beşiğini tıngır, mıngır sallar iken Kavala'nın Naipli köyünde Çumacık adında bir çocuk yaşarmış. Akşamları büyükannesinin yanına kıvrılır, onun anlattığı masalları dinlermiş. Büyükannesi, masal bitince Çumacık'ın üstünü örter, alnına bir öpücük kondururmuş.

KAVALA MASALLARI · 2. MASAL

Naipli’de kış yaklaşırken

O zamanlar köyün erkekleri Balkan Harbine katılmak için cepheye gitmiş. Naipli’de yaşlılar, anneler ve çocuklar kalmış. Köyün nineleri pişirdikleri çorbayı komşularına da götürür, anneler birbirlerinin işine yetişirmiş. Gelgelelim günler geçmiş, havalar soğumuş, ocaklarda yanan odunlar azala azala tükenmiş. Evleri ısıtmak, yemekleri pişirmek için yeniden odun bulmak gerekmiş.

KAVALA MASALLARI · 2. MASAL

Çal Dağı’na doğru

Köylüler düşünmüş, taşınmış. Odun toplamak için yakındaki Çal Dağı’na çocukları göndermeye karar vermişler. Kızlı erkekli bir grup çocuk eşeklerini hazırlamış ama dağa gitmekten de biraz çekiniyormuş. Aralarında konuşurken içlerinden biri:

“Çumacık’ı da çağıralım,” demiş. “O gitmekten çekinmez.”

Hep birlikte Çumacık’ın yanına varmışlar.

“Bizimle Çal Dağı’na gelir misin?” diye sormuşlar.

Çumacık’ın şartı

Çumacık arkadaşlarını bir bir süzmüş. Sonra başını sallamış.

“Gelirim ama bir şartım var. Benim odunlarımı da siz keseceksiniz, eşeğimi de siz yükleyeceksiniz.”

Çocuklar, onun kendileriyle gelmesini çok istiyormuş.

“Peki,” demişler. “Sen yeter ki bizimle gel!”

KAVALA MASALLARI · 2. MASAL

Kurumuş pırnar odunları

Böylece eşeklerini önlerine katıp yola koyulmuşlar. Çal Dağı’na varınca odun kesmeye başlamışlar. Kurumuş pırnar ağaçlarından kestikleri odunları bir araya toplamış, demet demet bağlayıp eşeklerin sırtına yüklemişler. Söz verdikleri gibi Çumacık’ın odunlarını da kesmiş, onun eşeğini de hazırlamışlar.

KAVALA MASALLARI · 2. MASAL

Karanlıkta kalan yol

İşlerini bitirip başlarını kaldırdıklarında bir de ne görsünler! Gün ışığı çekilmiş, dağın üstüne karanlık çökmüş. Dönüş yolunu aramışlar ama az önce geldikleri patikayı bir türlü bulamamışlar.

“Şuradan mı gelmiştik?” demiş biri.

“Yok, galiba öbür taraftan,” demiş öteki.

Bir o yana yürümüşler, bir bu yana. Ne tanıdık bir ağaç görebilmişler ne de köye inen yolu. Eşeklerin yükleri ağır, çocukların ayakları yorgunmuş.

KAVALA MASALLARI · 2. MASAL

Birbirimizden ayrılmayalım

Çocuklardan biri korkuyla Çumacık’ın koluna tutunmuş. Çumacık da karanlıktan ürküyormuş ama arkadaşının elini sıkıca tutmuş. “Birbirimizden ayrılmayalım,” demiş. “Birlikte yürürsek bir yol buluruz.” Sonra en arkada kalan arkadaşını beklemiş, herkes yan yana gelince yürümeye devam etmişler.

Uzakta bir ışık

Derken uzakta küçücük bir ışık görünmüş.

“Bakın!” demiş çocuklardan biri. “Orada bir ev var!”

Işığa doğru yürümüşler. Gerçekten de penceresinden ışık sızan bir eve varmışlar. Kapının önünde durmuş, hep birlikte kapıyı çalmışlar.

Tak tak tak!

Kapıyı yaşlı bir kadın açmış. Çocukları içeri almış, önlerine yemek koymuş. Karınları doyunca da yatacakları yeri göstermiş.

“Haydi bakalım,” demiş. “Artık uyku vakti.”

KAVALA MASALLARI · 2. MASAL

Büyükannenin masalı

Yorgun çocuklar yataklarına uzanır uzanmaz uyuyakalmışlar. Çumacık ise tam gözlerini kapatacakken kadının kendi kendine söylendiğini duymuş:

“Bir uyusunlar… Hepsi birden uyusunlar da bu gece karnım iyice doysun!”

Çumacık’ın aklına, büyükannesinden dinlediği masallar gelmiş. O masallarda Papir denilen bir cadı varmış. Bütün çocuklar uyumadan onlara dokunamaz, güneş ışığına çıkarsa da toz duman olup yok olurmuş. Demek bu kadın Papir’miş!

KAVALA MASALLARI · 2. MASAL

Çumacık uyumaz

Çumacık yorganın kenarını sıkıca kavramış. Arkadaşlarının arasında sessizce yatıp düşünmüş: Kendisi uyanık kalırsa Papir hiçbirine dokunamayacakmış. Onu sabaha kadar oyalayıp güneş doğarken dışarıda tutmanın bir yolunu bulmalıymış.

Bir süre sonra kapı aralanmış. Papir içeri girmiş, yataklara bakmış ve sormuş:

“Kim uyur, kim uyumaz?”

Çumacık hemen ses vermiş:

“Herkes uyur ama Çumacık uyumaz.”

Papir ona doğru eğilmiş.

“Ne için uyumazsın be Çumacık?”

“Annem yatmadan önce benim koynumu bademle doldururdu.”

KAVALA MASALLARI · 2. MASAL

Tıkır tıkır bademler

Papir, Çumacık’ın uyumasını istiyormuş ya, dönüp odadan çıkmış. Biraz sonra koca bir çuval bademle gelmiş. Çuvalı açmış, bademleri Çumacık’ın koynuna dökmeye başlamış.

Tıkır tıkır, tıkır tıkır!

Bademler birbirine çarparak dökülmüş. Papir işini bitirmiş, çuvalı bırakıp gitmiş. Çumacık yine uyumamış. Arkadaşları derin uykudayken o, gözlerini karanlığa dikmiş bekliyormuş.

Takır tukur cevizler

Aradan biraz zaman geçmiş. Kapı yeniden açılmış. Papir yine sormuş:

“Kim uyur, kim uyumaz?”

“Herkes uyur ama Çumacık uyumaz.”

“Ne için uyumazsın be Çumacık?”

“Annem yatmadan önce benim koynumu cevizle doldururdu.”

Papir bu kez bir çuval ceviz getirmiş. Çuvalın ağzını açıp cevizleri dökmüş.

Takır tukur, takır tukur!

Cevizler bademlerden daha gürültülüymüş. Çumacık ses çıkarmadan beklemiş. Papir, artık uyuyacağını düşünüp odadan ayrılmış. Fakat Çumacık’ın daha uyumaya hiç niyeti yokmuş.

KAVALA MASALLARI · 2. MASAL

Bir istek daha

Gece ağır ağır ilerlemiş. Papir bir süre sonra üçüncü kez gelmiş.

“Kim uyur, kim uyumaz?”

“Herkes uyur ama Çumacık uyumaz.”

“Ne için uyumazsın be Çumacık?”

Çumacık bu kez hiç duraksamadan cevap vermiş:

“Annem yatmadan önce benim koynumu altınlarla doldururdu.”

Çın çın altınlar

Papir yine odadan çıkmış. Bu defa altınları alıp dönmüş, Çumacık'ın koynuna dökmeye başlamış.

Çın çın çın!

Altınların sesi odada çınlamış. Bademlerin, cevizlerin yanına şimdi de altınlar yığılmış. Papir bir kez daha gitmiş. Çumacık ise kulağını kapıdan ayırmadan beklemiş. Papir her gidip geldiğinde sabah biraz daha yaklaşıyormuş.

KAVALA MASALLARI · 2. MASAL

Kalburla su

Derken Papir’in ayak sesleri yine duyulmuş. Kapı açılmış, aynı soru bir kez daha odanın içinde dolaşmış:

“Kim uyur, kim uyumaz?”

Çumacık’ın sesi yine hazırmış:

“Herkes uyur ama Çumacık uyumaz.”

“Ne için uyumazsın be Çumacık?”

“Annem yatmadan önce bana kalburla su getirirdi.”

Çumacık kalburun su tutmayacağını biliyormuş. Papir’i derede oyalarsa, güneş doğarken cadı dışarıda olacakmış.

KAVALA MASALLARI · 2. MASAL

Şırıl şırıl

Papir gidip bir kalbur almış. Kalburun dibi delik delikmiş; içine konan suyu tutması mümkün değilmiş. Ama Papir bunu düşünmeden dereye inmiş. Kalburu suya daldırmış, doldurup kaldırmış.

Şırıl şırıl!

Su, daha iki adım atmadan kalburun altından akıp gitmiş.

KAVALA MASALLARI · 2. MASAL

Sabah yaklaşırken

Papir yeniden dereye eğilmiş. Kalburu yeniden doldurmuş. Bu kez daha çabuk yürümüş ama ne fayda! Su yine akmış, kalbur yine boşalmış.

Bir doldurmuş, bir boşalmış. Bir daha doldurmuş, bir daha boşalmış. Papir kalburla su taşımaya uğraşırken gece de usul usul geçip gitmiş.

Önce gökyüzünün karanlığı açılmış. Sonra dağın ardından gün ışığı belirmiş. Çumacık, bütün gece beklediği sabaha sonunda kavuşmuş.

KAVALA MASALLARI · 2. MASAL

Güneşin ilk ışığı

Güneşin ilk ışığı, dere kıyısında kalburunu doldurmaya uğraşan Papir’e değmiş. Papir güneşi görünce toz duman olup yok olmuş. Kalbur kıyıya düşmüş; derenin şırıltısı yeniden duyulmuş.

KAVALA MASALLARI · 2. MASAL

Gece boyunca olanlar

Çocuklar uyanıp doğrulmuşlar. Bir Çumacık'a bakmışlar, bir yanındaki çuvallara. Bir çuval badem, bir çuval ceviz, bir çuval da altın!

"Bunlar da nereden çıktı?" diye şaşırmışlar.

Çumacık, gece boyunca olup bitenleri arkadaşlarına anlatmış.

"Siz uyurken ben uyumadım," demiş. "O kadın Papir'di. Niyetini duyunca büyükannemin masallarını hatırladım. Birimiz uyanık kaldıkça bize dokunamazdı. Bütün gece onu oyaladım. Sonunda da kalburla su getirmesini istedim. O su taşımaya uğraşırken sabah oldu."

Naipli’ye dönüş

Çocuklar, başlarına ne büyük bir tehlike geldiğini o zaman anlamışlar. Çumacık’ın sayesinde kurtulduklarına öyle sevinmişler ki hemen eşeklerin yanına koşmuşlar.

Çumacık’ın eşeğindeki odunları indirmişler. Yerine bir çuval bademi, bir çuval cevizi, bir çuval da altını yüklemişler. Öteki eşeklerdeki odunlar da hazırmış. Artık güneş yükselmiş, köye dönecekleri yol görünür olmuş.

Çocuklar eşeklerini önlerine katmış, şarkılar söyleyerek Naipli’ye doğru yola çıkmışlar. Dün akşam korkuyla yürüdükleri dağ yolları, şimdi neşeli sesleriyle dolmuş.

KAVALA MASALLARI · 2. MASAL

Her evin ocağında aş pişsin

Köye vardıklarında Çumacık bademlerle cevizleri arkadaşlarıyla paylaşmış, altınları da her evin ocağında aş pişsin diye anneler ve ninelerle paylaşmış.

Onlar ermiş muradına biz çıkalım kerevetine.

Kaynak ve aktarım bilgisi

Bu masal, Bandırma’da Alper Yapan tarafından derlenmiş ve Esat Halil Ergelen’e aktarılmıştır. Dilek Karayılan tarafından 23 Nisan 2020 Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’nda Instagram’da LMV hesabında yayınlanan bir kukla gösterisinde de kullanılmıştır.

Sözlü kültürden gelen bu anlatı, Güneş’e Masallar dizisinin ikinci kitabı olarak çocuklarla buluşuyor.

ÇOCUKLAR VE BÜYÜKLER İÇİN

Birlikte konuşmak için

01

Çumacık da korktuğu hâlde arkadaşının elini tutuyor. Sence cesaret nasıl bir şey?

02

Çumacık, kendilerine zarar vermek isteyen Papir'i oyalamak için gerçekte olmayan şeyler söylüyor. Tehlikeden korunmak için yaptığı bu şeyle, günlük hayatta bir arkadaşına doğruyu söylememek arasında nasıl bir fark var?

03

Masallarda kahramanlar bilmedikleri evlere girebilir. Gerçek hayatta yolumuzu kaybedersek kimden ve nasıl güvenle yardım isteyebiliriz? Birlikte, tanıdığımız güvenilir yetişkinleri ve yardım isteyebileceğimiz görevli kişileri konuşalım.

LOZAN MÜBADİLLERİ VAKFI

Masallar yaşasın, Vakıf yaşasın

Bu kitap, Lozan Mübadilleri Vakfının yarattığı bilinç sayesinde ortaya çıktı. Ücretsiz olarak paylaştığım bu çalışmayı okurken siz de Vakfın yaşamasına ve çalışmalarını sürdürmesine katkıda bulunabilirsiniz.

İmkânlarınız ölçüsünde yapacağınız bir bağış, bu bilincin başka insanlara ulaşmasına destek olabilir. Desteğiniz için teşekkür ederim.

VakıfBank

LOZAN MÜBADİLLERİ VAKFI

Hesap adı: Lozan Mübadilleri Vakfı

TR27 0001 5001 5800 7260 0110 16

Bağış yapmadan önce alıcı bilgilerini kontrol ediniz.

MASALLARI BİRLİKTE YAŞATALIM

Sizin belleğinizde hangi masal var?

Mübadil ailelere ait bir masalı belleğinizde taşıyor ve yayımlanmasını istiyorsanız, anlatınızı benimle paylaşabilirsiniz.

Büyüklerinizden dinlediğiniz, belki de yalnızca sizin hatırladığınız o masalı, yayımlanmak üzere değerlendirebilmem için aşağıdaki adrese gönderebilirsiniz.

esatergelen@gmail.com

Esat Halil Ergelen

Lozan Mübadilleri Vakfını takip edin

Vakfın çalışmalarından haberdar olmak için Instagram hesabını takip edebilirsiniz.

@lozanmubadillerivakfi

https://www.instagram.com/lozanmubadillerivakfi/